

**A KÚRIA
Önkormányzati Tanácsának
h a t á r o z a t a**

Az ügy száma: Köf.5.047/2021/3.

A tanács tagja: Dr. Varga Zs. András a tanács elnöke, Dr. Horváth Tamás előadó bíró, Dr. Balogh Zsolt bíró, Dr. Patyi András bíró, Dr. Varga Eszter bíró

Az indítványozó: Pest Megyei Kormányhivatal (1052 Budapest, Városház u. 7.)

Az indítványozó képviselője: Dr. Danka Ferenc jogi szakvizsgával rendelkező kormánytisztviselő

Az érintett önkormányzat: Tinnye Község Önkormányzata
(2086 Tinnye, Bajcsy-Zsilinszky u. 9.)

Az érintett önkormányzat képviselője:

Az ügy tárgya: önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálata

Rendelkező rész

A Kúria Önkormányzati Tanácsa

- megállapítja, hogy Tinnye Község Önkormányzata Képviselő-testületének a Tinnye Község területén súlykorlátozáshoz kötött behajtás rendjéről szóló 3/2019. (II. 28.) önkormányzati rendelete 2. § (5) bekezdése, 5. § (2)-(3) bekezdése, 7. §-a, 2. számú

melléklete és a 3. számú mellékletének utolsó mondata más jogszabályba ütközik, ezért e rendelkezéseket megsemmisíti;

- elrendeli határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben;
- elrendeli, hogy határozatát – a kézbesítést követő nyolc napon belül – az önkormányzati rendelet kihirdetésével azonos módon az érintett önkormányzat is tegye közzé.

A határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Az indítvány alapjául szolgáló tényállás

[1] Az indítványozó Tinnye Község Önkormányzata Képviselő-testületének a Tinnye Község területén súlykorlátozáshoz kötött behajtás rendjéről szóló 3/2019. (II. 28.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Ör.) rendelkezéseivel szemben PE/030/01179-1/2021. ügyiratszámom törvényességi felhívást bocsátott ki, amelyben felhívta Tinnye Község Önkormányzatát (a továbbiakban: Önkormányzat), hogy a törvénysértést szüntesse meg olyan módon, hogy az Ör. fizetési kötelezettséggel kapcsolatos rendelkezéseit helyezze hatályon kívül.

[2] A képviselő-testület a törvényességi felhívás elutasításáról döntött.

Az indítvány és az Önkormányzat védirata

[3] A fenti előzmények után az indítványozó PE/030/01179-6/2021. ügyiratszámú indítványával kezdeményezte a Kúria Önkormányzati Tanácsánál az Ör. 2. § (5) bekezdés „nem kell behajtási díjat fizetni” szövegrésze, 5. § (2)-(3) bekezdései, 7. §-a, a 2. számú melléklete és a 3. számú mellékletének utolsó mondata más jogszabályba ütközésének megállapítását, és ezért e rendelkezések megsemmisítését.

[4] A Kúria Köf.5.014/2012/8. számú határozatára hivatkozással kifejtette, hogy a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) a díjfizetéssel

kapcsolatos részletszabályok megalkotására részben a Kormányt, részben pedig a minisztert hatalmazza fel. Az érintett önkormányzatnak nincs törvényi felhatalmazása úthasználati díj megállapítására, így álláspontja szerint az önkormányzati jogalkotó ebben a kérdésben a Kkt. felhatalmazó rendelkezéseivel ellentétesen alkotta meg az Ör.-t.

[5] Az indítványozó kifejtette, hogy a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Stv.) szerint fizetési kötelezettségre vonatkozó szabályokat kizárólag törvényben, vagy törvény felhatalmazása alapján önkormányzati rendeletben lehet, kivéve, ha az Európai Unió kötelező jogi aktusa vagy nemzetközi szerződés eltérően rendelkezik. A Kkt. azonban nem jogosítja fel az önkormányzati jogalkotót a közút használatáért történő díjmegállapításra.

[6] A Kúria Önkormányzati Tanácsa a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 140. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó 42. § (1) bekezdése alapján felhívta az érintett önkormányzatot az indítványra vonatkozó nyilatkozata megtételére.

[7] Az érintett önkormányzat védíratot nem terjesztett elő.

A Kúria Önkormányzati Tanácsa döntésének indokai

[8] Az indítvány megalapozott.

[9] Az Önkormányzati Tanács az indítványt a Kp. 141. § (2) bekezdése alapján bírálta el. A Kp. 140. § (1) bekezdése alapján az indítványra a keresetlevél szabályait kell alkalmazni. A Kp. 37. § (1) bekezdés f) pontja szerint az indítványnak tartalmaznia kell a közigazgatási tevékenységgel okozott jogsérelmet, az annak alapjául szolgáló tények, illetve azok bizonyítékai előadásával. Ha törvény másképp nem rendelkezik, az Önkormányzati Tanács az Ör. vizsgálatát az indítvány és a védírat keretei között végzi el.

[10] Az Ör. indítvánnyal érintett rendelkezései a következők:

– „2. § (5) Azon gépjárművekre, amelyek az Önkormányzat beruházásainak megvalósítása céljából kívánnak a korlátozott forgalmi övezetbe behajtani, nem kell behajtási díjat fizetni, de behajtási engedélyt ezekre a gépjárművekre is meg kell kérni.”;

– „5. § (2) A behajtási engedély térítési díjának mértékét a 2. számú melléklet tartalmazza.

(3) A behajtási engedély a meghatározott díj befizetésének igazolásával adható ki. A díjat a kérelmező az engedély kiadása előtt egy összegben köteles megfizetni. A befizetés történhet a költségvetési számlára átutalással, illetve csekken.”;

- „7. § Tinnye Község közigazgatási területén székhellyel vagy telephellyel rendelkező helyi vállalkozók esetén a közúthasználat tárgyévre vonatkozó éves díja a 2. számú mellékletben megállapított összeg 50%-a abban az esetben, ha a helyi vállalkozónak a tárgyévben az önkormányzat felé nincsen helyi adó tartozása.”;
- az Ör. 2. számú melléklete [A közúti behajtási engedélyhez kapcsolódó térítési díj táblázat];
- 3. számú mellékletének [Kérelem Tinnye Község közigazgatási területén lévő közutak használatához] utolsó mondata: „Az engedély kiadását követően a határozatban megállapított közterület-használati díjat az engedélyesnek a közterület tényleges használatára tekintet nélkül meg kell fizetni!”.

[11] Tartalmilag tehát a vitatott szabályozási mód felépítése az, hogy az Ör. 5. § (2) bekezdésében foglaltak szerint a súlykorlátozással érintett önkormányzati utakra kiadott behajtási engedély térítési díjának mértékét a 2. számú melléklet táblázata tartalmazza. A (3) bekezdés szerint a behajtási engedély a meghatározott díj befizetésének igazolásával adható ki. A díjat a kérelmező az engedély kiadása előtt, egy összegben köteles megfizetni. A befizetés történhet a költségvetési számlára átutalással, illetve csekken.

[12] Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) 32. cikk (2) bekezdése alapján feladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján önkormányzati rendeletet alkot.

[13] Az Alaptörvény 32. cikk (3) bekezdése értelmében az önkormányzati rendelet más jogszabállyal nem lehet ellentétes.

[14] A Kúria jelen ügyben is irányadónak tekinti az azonos tényállás és normatív szabályozás, valamint hasonló jogi érvelés mellett meghozott Köf.5029/2021/4. számú határozatában foglaltakat a következők szerint.

[15] A Kp. 143. § (3) bekezdése értelmében a Kúria az önkormányzati rendelet vitatott rendelkezésével szoros összefüggésben álló rendelkezésének más jogszabályba ütközését is vizsgálhatja. Az útfenntartási hozzájárulás az Ör. szerint a behajtási engedély megadásának és érvényességének feltétele. Tekintettel arra, hogy az útfenntartási hozzájárulás ily módon a behajtási engedély szabályozási rendszerének szerves részét képezi, a Kúria Önkormányzati Tanácsa – hasonlóképpen, mint az indítványozó által is hivatkozott Köf.5014/2012/8. számú határozattal, valamint a Köf.5029/2021/4. számú határozattal elbírált ügyekben – először azt a kérdést vizsgálta, hogy jogosult-e az érintett önkormányzat a tulajdonában álló helyi közút használatát behajtási engedélyhez kötni.

[16] A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 13. § (1) bekezdésének 2. pontja értelmében a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen a településüzemeltetés, ezen belül pedig a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása.

[17] A Kkt. 33. § (1) bekezdés b) pontjának bb) alpontja értelmében az út kezelője helyi közutak, a lakott területen lévő járda tekintetében a helyi önkormányzat vagy a fenntartásra, a fejlesztésre és a fejlesztéssel összefüggő üzemeltetésre alapított költségvetési szerv, vagy olyan gazdálkodó szervezet, amelyben a helyi önkormányzat 100%-os tulajdoni részesedéssel rendelkezik.

[18] A közút kezelőjének a közúti közlekedéssel kapcsolatos feladatait a Kkt. 8. § (1) bekezdésének a) pontja szabályozza az önkormányzatokra is kiterjedő hatállyal. E rendelkezés szerint a feladatok közé tartozik 1. a közúti közlekedés tervezése, fejlesztése, szabályozása és ellenőrzése; 2. a közúti közlekedés szervezeti és működési feltételeinek meghatározása; 3. a közúthálózat fejlesztése, fenntartása, üzemeltetése. Mivel a helyi közút közlekedési célú használatának biztosítása közszolgáltatás, amelynek tartalmát a Kkt. határozza meg, az önkormányzati jogalkotó ezen törvényi keretek között alkothat szabályokat (Köf.5014/2012/8.). A Kúria Önkormányzati Tanácsa egyebek között a Köf.5014/2012/8. számú és a Köf.5029/2021/4. számú határozatokkal egyezően állapítja meg, hogy az érintett önkormányzat a törvényi keretek között, a helyi közút fenntartása és üzemeltetése körében kötheti a közút használatát engedélyhez. Az engedélyezési rendszer törvényességét egyébként maga az indítványozó sem vitatta. Az önkormányzatok az idézett szabályok alapján a közútfenntartást közfeladatként látják el.

[19] A Kúria Önkormányzati Tanácsa ezt követően vizsgálta azt a kérdést, hogy a jogalkotó rendelkezése ad-e jogosultságot, hogy a közút használatára vonatkozó engedély kiadását díjfizetéstől tegyék függővé.

[20] Az Stv. 29. § (1) bekezdése szerint fizetési kötelezettséget előírni, a fizetésre kötelezettek körét, a fizetési kötelezettség mértékét, a kedvezmények, mentességek körét és mértékét megállapítani kizárólag törvényben, vagy törvény felhatalmazása alapján önkormányzati rendeletben lehet, kivéve, ha az Európai Unió kötelező jogi aktusa vagy nemzetközi szerződés eltérően rendelkezik. Az Stv. e rendelkezéséből következően, kifejezett törvényi felhatalmazás hiányában az érintett önkormányzat útfenntartási díjra vonatkozó fizetési kötelezettséget nem írhat elő.

[21] Díjfizetési kötelezettség megállapítása tekintetében a Kkt. két területen ad felhatalmazást: díjfizetés (használati díj formájában) országos közutak közlekedési célú használata esetében írható elő (Kkt. 33/A. §-33/C. §), illetve a közutak nem közlekedési célú használatakor (Kkt. 37. §). Az előbbi esetben a felhatalmazás címzettje a kormány, illetve a

közlekedésért felelős miniszter [Kkt. 33/B. §, Kkt. 48. § (3) bekezdés a) és g) pont], valamint a koncessziós társaság a közút koncesszió keretében történő üzemeltetése esetén [Kkt. 9/C. § (1) bekezdés]. A közutak nem közlekedési célú használata, illetve útsatlakozás létesítése esetében a felhatalmazás címzettje a közlekedésért felelős miniszter [Kkt. 39. § (3) bekezdés]. Használati díj fizetésére vonatkozó kötelezettség, illetve a használaton alapuló „útfenntartási díj” megállapítására a Kkt. nem ad felhatalmazást az önkormányzatoknak, a helyi közutak tekintetében sem. A Kkt. 3. § (1) bekezdése egyes közutakra vonatkozóan a gyalogosok és járművek közlekedésének jogszabály általi korlátozhatóságáról szól, ezzel összefüggő díj megállapítására rendelkezést nem tartalmaz, mint ahogyan a Kkt. 9. § (2) bekezdése (közúti közlekedéssel összefüggő helyi önkormányzati feladatok), a Kkt. – 2012. december 31-ig hatályos – 8. § (1) bekezdés h) pontja (a közúthálózat fejlesztésére, fenntartására, üzemeltetésére vonatkozó önkormányzati feladat), a Kkt. 33. § (1) bekezdés c) pontja (út kezelőjének fogalma) és a Kkt. 34. § (1)-(2) bekezdései (közút kezelőjének feladatai, a közút forgalmi rendjének kialakítása) sem adnak erre vonatkozó felhatalmazást.

[22] Mindezek alapján a Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította, hogy az érintett önkormányzatnak nincs törvényi felhatalmazása útfenntartási díj megállapítására. Az Ör. díjfizetésre vonatkozó 5. § (2)-(3) bekezdései, 7. §-a, a 2. számú melléklete és a 3. számú melléklet utolsó mondata emiatt más jogszabályba ütköznek. A rendelkezések tehát törvénysértőnek minősülnek, ezért ezeket a Kp. 146. § (1) bekezdés a) pontja alapján a Kúria a rendelkező rész szerint megsemmisíti. A 2. § (5) bekezdés „nem kell behajtási díjat fizetni” szövegrésze is más jogszabályba ütközik, ezért tekintettel arra, hogy enélkül a szöveg megkülönböztető tartalma megszűnik, a teljes bekezdés megsemmisítése vált indokolttá.

[23] A Kp. 146. § (3) bekezdése értelmében, a megsemmisített önkormányzati rendelet vagy annak rendelkezése a bíróság határozatának a hivatalos lapban való közzétételét követő napon hatályát veszti, és e naptól nem alkalmazható.

[24] A Kúria szükségesnek tartja felhívni az Önkormányzat figyelmét, hogy a hatályos Ör. jelen döntés meghozatalakor a Nemzeti Jogszabálytárban nincs szabályszerűen feltöltve. A rendelet 7. §-a törzsszöveg szerint nem a hatályos állapotnak megfelelő. (A hatályos teljes rendeleti szövegváltozat mint melléklet nyílik meg.)

Az döntés elvi tartalma

[25] *Az önkormányzatok a közútfenntartást közfeladatként látják el, aminek kereteit magasabb szintű jogforrások jelölik ki. Törvénysértő ezért az önkormányzati rendelet, ha annak ellenére állapít meg díjfizetési kötelezettséget, hogy törvény jelöli ki a díjszedésre jogosultakat, és ezek között az önkormányzat nem szerepel.*

Záró rész

[26] A Kúria Önkormányzati Tanácsa az indítványt a Kp. 141. § (2) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el, a jogkövetkezményeket a Kp. 146. § (1) bekezdés a) pontja, valamint 146. § (3) bekezdése alapján állapította meg.

[27] A Magyar Közlönyben történő közzététel a Kp. 146. § (2) bekezdésén, a helyben történő közzététel a Kp. 142. § (3) bekezdésén alapul.

[28] Jelen eljárásban a Kp. 141. § (4) bekezdése alapján a feleket teljes költségmentesség illeti meg és saját költségeiket maguk viselik.

[29] A határozat elleni jogorvoslatot a Kp. 116. § d) pontja és a 146. § (5) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2022. március 22.

Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke

Dr. Horváth Tamás s.k. előadó bíró

Dr. Balogh Zsolt s.k. bíró

Dr. Patyi András s.k. bíró

Dr. Varga Eszter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő